

Hvidkløver – en vigtig afgrøde i økologisk jordbrug

Af: Birte Boelt, Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet (DJF), Århus Universitet

Hvidkløver er én af de afgrøder, hvor de høstede frøudbytter i økologisk produktion er væsentligt lavere end i konventionel produktion på grund af skadedyrsangreb. Men med græs i kløverudlægget kan frø- og foderproduktion kombineres.

Man der findes en økologisk landmand, som ikke har hvidkløver et eller andet sted på sine marker – som græsmarkafgrøde, kvælstofsamler, biplante eller måske som ukrudt? Produktionen af økologisk hvidkløverfrø har været et forsøgsemne siden slutningen af 90-erne. Vi så allerede dengang, at produktion af økologisk græsfrø var mulig med udbytter ca. 15% lavere end i konventionel produktion. Men hvidkløveren vedbliver at volde problemer. I 2006 startede FØJO III projektet SEED, hvis formål er at opretholde integriteten i økologisk jordbrug gennem produktion af GMO-fri udsæd af høj kvalitet i plantearter og -sorter, som har en særlig værdi i økologisk jordbrug.

Årsager til lavere udbytter

Angreb af kløversnudebiller er en væsentlig årsag til udbyttereduktion i økologisk hvidkløverfrøproduktion, men også kløvergnave- ren kan gøre stor skade. Det er tidligere vist, at der ikke findes områder i Danmark, som er fri for hvidkløversnudebiller. Derfor har vi valgt at udbrede kendskabet til billen, så det nu er muligt at "se", hvordan snudebillerne lever og udvikler sig i afgrøden. I vækstsæsonen 2008 er der, i samarbejde mellem DJF og DLG i Tyskland, lavet en film om snudebillerens skjulte liv. Filmen viser i nærbilleder, hvordan skadedyrene lever i kløverblomsten, og hvordan larverne ødelægger frøanlæg. Filmen kan ses på

<http://www.agrsci.dk/snudebiller> .

Frø- og foderproduktion kan kombineres

I markforsøg på Forskningscenter Flakkebjerg er det blevet undersøgt, om der kan iblandes græs i en hvidkløverfrømark – så man derved kan kombinere frø- og foderproduktion. Henholdsvis engsvingel og almindelig rajgræs er etableret sammen med hvidkløveren, og i foråret er der taget slæt i slutningen af maj måned. Ved iblanding af græs i kløverudlægget kan frø- og foderproduktion

kombineres, således at hvidkløveren kan afgræsses allerede i udlægsåret (efterår) og i frøavlåret forud for blomstring. Dette løser ikke skadedyrsproblemet og sammenlignet med hvidkløver i renbestand har frøudbytterne været lavere - men det sikrer en alternativ anvendelse af marken, og hvidkløverfrøproduktion egner sig særdeles godt på bedrifter med husdyrhold.

Genspredning mellem marker

Hvidkløver er insektbestøvet, og den er en attraktiv biplante, som bierne gerne flyver langt for at indsamle pollen og nektar fra. Selvom kløvergræsmarker afgræsses, kan der være blomstrende hvidkløver. I projektet har vi undersøgt omfanget af frøproduktion i disse blomsterhoveder. Projektets resultater har vist, at der kan være relativt mange frø i blomsterhovederne i en afgræsningsmark, hvilket har betydning for den potentielle genspredning mellem afgræsnings- og frømarker. Dette kan blive problematisk, hvis der på sigt vil blive anvendt genetisk modificeret (GM) hvidkløver i det konventionelle jordbrug.

Læs mere på www.seed.elr.dk

Denne klumme blev bragt d. 2. oktober 2009 i Økologisk Jordbrug nr. 440.